

Організація самостійної роботи студентів у контексті Болонської декларації.

Панзига О.М.

Сажко Л.А.

*аспірантка кафедри викладання іноземних мов
Київського національного лінгвістичного університету
м. Київ, Україна*

ВІДБІР НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ПОЗААУДИТОРНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА ОСНОВІ КРИТЕРІЇВ ЗМІСТУ.

Під час навчання за кредитно-модульною системою самостійна робота стає провідною формою роботи студентів. І ефективність самостійної позааудиторної роботи значною мірою залежить від коректного відбору та організації навчального матеріалу. Метою цієї публікації є висвітлення змістових критеріїв відбору навчального матеріалу.

Текст є компонентом змісту навчання іноземної мови, він складає основу навчального матеріалу та відіграє велику роль в оволодінні нерідною мовою в умовах відсутності мовного середовища. Текст є основою для практичного оволодіння іноземною мовою [2, с.129]. Зважаючи на це, ми будемо здійснювати відбір текстів для позааудиторної самостійної роботи. Провідними критеріями при відборі текстового матеріалу є критерії змісту. Оскільки текст має сприйматися як носій змістовної інформації. Розрізняють наступні критерії змісту: 1) тематичність; 2) мовна, змістова і соціокультурна інформативність; 3) доступність за змістом; 4) облігаторність; 5) проблемність; 6) тематична близькість предмету викладу життєвого досвіду читача; 7) захоплююча фабула тексту чи уривку; 8) емоційність і образність викладу; 9) можливість різних ситуативних трансформацій змістової сторони тексту.

Відповідно до критерію тематичності передбачається обмежити відбір текстового матеріалу межами тем використаних на заняттях з практики усного мовлення [4, с.179]. Організація відібраних текстів для самостійної роботи передбачає поступове нарощування мовної, змістової і соціокультурної інформації навколо ключової теми: тексти містять більш детальні відомості порівняно з навчальними текстами, розкривають нові аспекти вивченої теми.

[3]. Наступним критерієм є облігаторність (термін Е.М.Верещагіна і Г.М.Костомарова) [1] Суть цього критерію полягає в тому, що текст повинен бути знайомий носіям мови, мати художню і культурну цінність. Текст повинен характеризуватися доступністю мовної і змістової форми. Основою цього критерію є відповідність текстового матеріалу пізнавальним можливостям студента, рівню підготовки читача і його віковим особливостям, рівню його знань. До параметрів, за якими визначається доступність текстів, можна віднести: мовленнєву форму, тему, зміст, мовний матеріал, композицію, архітектуру і об'єм тексту. Проблемність є ще одним важливим критерієм, який варто враховувати при відборі текстового матеріалу. Поняття проблемності означає наявність в тексті об'єктивного протиріччя або можливість створення такого між текстом, одного боку і знаннями і досвідом студентів з іншого. Проблемна ситуація слугує ефективним стимулом для проникнення в суть конфлікту, підвищує мотивацію читання і інтерес до країни, мова якої вивчається, створює певний психологічний настрій, який сприяє мовленнєвій і мисленнєвій активності студентів. Зняття встановленого протиріччя і є рішення проблемної ситуації [5,36]. Як зазначають Н.І.Наказнюк, М.М. Степанова тематична близькість зображеного життєвому досвіду читача є досить важливим для урахування критерієм відбору текстів [5, 3]. Тобто треба знайти шляхи до розуму й почуттів студентів: від тексту до студента, чи навпаки – від особистих вражень, досвіду особи, кола інтересів, навколишнього життя – до змісту нового твору.

Однією із головних рис художнього твору вважається фабульність. Слідом за Фадєєвим ми віднесли цю ознаку до критеріїв відбору текстів для самостійної роботи [6, с. 30]. І у психологічному і методичному плані важливу роль відіграють головні компоненти сюжету: експозиція, зав'язка, перипетії, кульмінація, розв'язка, які сприяють правильній направленості розуміння подальшого викладу і ведуть до антиципації змісту, а як наслідок стимулюють мовну здогадку. Образність і емоційність, які є наступними досліджуваними критеріями відбору, полегшують процес сприйняття й осмислювання матеріалу

для читання, викликають інтерес і залучають увагу студентів, що діють не тільки на розум, але і на їхні почуття [6]. Можливість різних ситуативних трансформацій змістової сторони тексту (Селиванов Н.А.) Така жанрово-композиційна різноманітність дозволяє познайомитися с мовленнєвими кліше, фразеологією, лексикою, пов'язаними із різними сферами життя і які належать до різних стилів [4].

Підсумовуючи все сказане, ми можемо стверджувати, що змістові критерії сприяють успішному вирішенню проблеми відбору навчального матеріалу.

Література:

1. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Рус. яз., 1990. – 246 с.
2. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : [учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений] / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. — [6-е изд., стер.]. — М. : Изд. центр "Академия", 2009. — 336 с.
3. Наказнюк Н.И. Принципы отбора текстов для занятий по домашнему чтению для студентов лингвистических специальностей // Вопросы методики преподавания в ВУЗе. Выпуск 10: Сборник статей. – СПб.: Нестор, 2007. – С. 138-143.
4. Селиванов Н.А. «Литературно-страноведческий подход к отбору текстов для домашнего чтения», ИЯШ, № 1, 1991, с. 60-64
5. Степанова М.М. Отбор текстов для домашнего чтения при обучении английскому языку на неязыковых факультетах // Иностранные языки и инновационные технологии в образовательном пространстве технического вуза: сб. науч. ст. по проблемам высшей школы – Новочеркасск: ЮРГТУ (НПИ), 2009. – С. 282-285
6. Фадеев В.М. «Домашнее чтение в старших классах, его организация и способы контроля», ИЯШ, № 6, 1979, - С. 30